

Zuyd Hogeschool

Opleiding tot Verpleegkundige

Beperkte opleidingsbeoordeling

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding tot Verpleegkundige van Zuyd Hogeschool. De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van Zuyd Hogeschool is samengesteld. Het panel is in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO. Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA Protocol 2012 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 25 en 26 april 2012.

Het visitatiepanel bestond uit:

mevrouw drs. A.E. Spreen (voorzitter, domeindeskundige);

mevrouw dr. M.J.M. Adriaansen (domeindeskundige);

mevrouw H.A.M. Groenendaal (domeindeskundige);

mevrouw G.M. Jonker (studentlid).

De heer P. (Peter) van Achteren BLL, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

Bij de aanvraag werd door de instelling een kritische reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen van het desbetreffende beoordelingskader van de NVAO en aan de eisen van het *NQA Protocol 2012*.

Het panel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. Omdat er na afloop van het visitatiebezoek bij het panel twijfels waren over de borging van het eindniveau, zijn er in de zomer nog veertien extra afstudeerproducten door het panel bestudeerd.

De kritische reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, november 2012

Panelvoorzitter

Mw. drs. A.E. Spreen

Panelsecretaris

dhr. P. van Achteren, BLL

Samenvatting

Het panel beoordeelt de opleiding tot Verpleegkundige van de Hogeschool Zuyd in haar geheel als **voldoende**.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De opleiding tot verpleegkundige van de Hogeschool Zuyd formuleert de eindkwalificaties van de opleiding in de vorm van vijf beroepsrollen en twaalf kerncompetenties. De opleiding sluit daarmee aan bij het landelijk en internationaal profiel dat voor de bachelor verpleegkundige is vastgesteld. De competenties vertegenwoordigen het bachelorniveau, hetgeen is aangetoond door de relatie aan te duiden met de Dublin descriptoren. De opleiding stemt haar doelstellingen goed af op hetgeen vanuit de beroepspraktijk en de nationale en internationale context gevraagd wordt. De opleiding kent drie uitstroomprofielen: Algemene Gezondheidszorg (AGZ), Maatschappelijke Gezondheidszorg (MGZ) en Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ). De opleiding profileert zich met 'Evidence Based Practice (EBP). Twee jaar geleden is de leerlijn EBP in het curriculum opgenomen, waarin de integratie van de drie pijlers: evidence, cliëntperspectief en expertise van de professional gestalte krijgt. Deze profilering is herkenbaar in de doelstellingen vastgelegd. Het panel komt op basis van voorgaande overwegingen tot het oordeel **goed**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

De opleiding biedt een voldoende samenhangende leeromgeving. Er is sprake van een duidelijke aansluiting tussen de competenties en het programma. De opleiding geeft vanuit de beroepsrollen en kerncompetenties invulling aan het onderwijsprogramma. De kerncompetenties zijn nader geconcretiseerd en vinden hun beslag in de verschillende onderwijseenheden van het programma. De opleiding kent een opbouw via vier beheersingsniveaus van competenties, die vanaf het propedeusejaar tot en met de afstudeerfase door studenten wordt doorlopen. Op een poster presenteert de opleiding overzichtelijk de kennis en beroepsvaardigheden over de relevante vakgebieden die worden aangeboden. De kennisgebieden zijn onder meer de algemene verpleegkunde, verpleegkundige methodiek/klinisch redeneren, psychologie, geneeskunde, voeding- en dieetleer, recht en preventie & gezondheidsvoorlichting. De beroepsvaardigheden die worden aangereikt zijn verdeeld in de verpleegkundige beroepsvaardigheden, sociaal communicatieve verpleegkundige vaardigheden en houdingsaspecten (attitude). Het panel is positief over de kennis en kunde die studenten in de opleiding krijgen aangereikt, maar merkt ook op dat zowel de inhoudelijke voorbereiding op het doen van praktijkgericht onderzoek als de begeleiding door de docenten, versterkt kan worden. Het panel ziet op dat terrein ook kansen voor het lectoraat. Het panel merkt op dat de vormgeving van het programma voldoet. De visie is goed uitgewerkt in de verschillende programmaonderdelen en de opleiding heeft oog voor de kwaliteit van de leeromgeving van studenten. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende** voor standaard 2.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Om de kwaliteit van de toetsing te bewaken, werkt de opleiding vanuit vijf algemene uitgangspunten voor de assessments. Daarnaast wordt met behulp van beheersingsniveaus van competenties getoetst of de beroepscompetenties worden behaald. De opleiding beoordeelt en toetst over het algemeen zorgvuldig.

Het toetsprogramma is zorgvuldig uitgewerkt. Vanuit de Nota Toetsbeleid Bachelor of Nursing is goed inzichtelijk hoe de opleiding de competentieontwikkeling gedurende het programma toetst. Ook wordt er een breed scala aan toetsvormen ingezet. Er is een duidelijke relatie tussen de doelstellingen van de opleiding en de toetsing.

De examencommissie is nog in ontwikkeling. Afgelopen jaren is de verantwoordelijkheid van de examencommissie toegenomen en de leden van de commissie hebben zich hiervoor afgelopen studiejaar laten bijscholen. Het panel is van oordeel dat de examencommissie meer de rol van eindverantwoordelijke kan innemen. Ook ten aanzien van het eindniveau van de opleiding verwacht het panel dat de examencommissie zich nadrukkelijker positioneert. De borging van de toetsing kan versterkt worden, onder meer door een sterkere positionering van de examencommissie.

De eindkwalificaties worden op meerdere momenten in de opleiding gerealiseerd. In de basisjaren bewijzen studenten met behulp van Kritische Bewijzen (KB) over de competenties behorende bij beheersingsniveaus 1 en 2 te beschikken. In differentiatie 1 en 2 bewijzen de studenten met Praktijkproeven te beheersen over beheersingsniveau 3. In het verdiepingsjaar tonen studenten met de bachelorthesis aan dat zij competent plus zijn in hun uitstroomprofiel (beheersingsniveau 4). In de *Handleiding Verdiepingsjaar* wordt het proces van het vierde studiejaar besproken. Door middel van assessments tijdens de stage wordt vastgesteld of studenten voldoen aan de eisen van het beheersingsniveau van de opleidingsfase. De studenten sluiten de opleiding veelal af met een implementatieplan of adviesrapport. Het panel heeft in de meeste werken het bachelorniveau herkend, maar bij meer dan tien procent is het panel het niet eens met de voldoende beoordeling door de docenten. Het panel merkt op dat de methoden van onderzoek maar beperkt verantwoord worden en dat de methodische uitvoering beter kan. Tevens merkt het panel op dat in die werken de conclusies en aanbevelingen maar in geringe mate aansluiten bij de vraagstelling. In de beoordelingen van deze werken heeft het panel hierover wel op- en aanmerkingen van docenten gezien, maar deze hebben niet geleid tot een onvoldoende oordeel. Er wordt door het panel vastgesteld dat het proces dat studenten hebben doorlopen om tot het resultaat te komen, meeweegt in de beoordeling. De opleiding heeft, met verbeteringen voorafgaand aan de visitatie, de procedures rond toetsing van het eindniveau aangescherpt en de criteria inclusief weging voor het afstudeerproject, zijn explicieter in een beoordelingsformulier vastgelegd. Ten slotte hebben docenten onderlinge afstemming, zowel intern als extern, georganiseerd om de vergelijkbaarheid in beoordelingen van eindwerken te vergroten. Het panel heeft de selectie van eindwerken uitgebreid en stelt vast dat de ingevoerde verbeteringen het gewenste effect hebben. Het panel herkent in alle beoordeelde eindwerken het bachelorniveau.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	9
2	Beoordeling	11
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	11
	Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	13
	Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten	20
3	Eindoordeel over de opleiding	27
4	Aanbevelingen	29
5	Vorderingen bijzonder kenmerk EBP	31
6	Bijlagen	33
	Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding	35
	Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma	37
	Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	39
	Bijlage 4: Bezoekprogramma	45
	Bijlage 5: Bestudeerde documenten	49
	Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	51
	Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid	53

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. Naam opleiding in CROHO	Opleiding tot Verpleegkundige
2. Registratienummer opleiding in CROHO	34560
3. Oriëntatie en niveau	hbo; bachelor
4. Aantal studiepunten	240 EC
5. Afstudeerrichting(en)	Uitstroomprofielen: AGZ, GGZ, MGZ
6. Varianten	Voltijd, deeltijd en duaal
7. Locatie	Heerlen
8. AD-programma	n.v.t.
9. Registratienummer AD in CROHO	n.v.t.
10. Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Vorige visitatie: 29 juni 2006 Besluit NVAO: 9 mei 2007
11. Code of conduct	Ondertekend

Administratieve gegevens van de instelling

12. Naam instelling	Zuyd Hogeschool
13. Status instelling	Bekostigd
14. Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Nog niet beschikbaar

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

De opleiding heeft op verzoek van het panel de volgende rendementcijfers aangeleverd. Enkele cijfers wijken af van de definitie zoals deze door de NVAO zijn opgesteld. De opleiding heeft de gegevens aangeleverd die zij beschikbaar heeft en die zo veel mogelijk aansluiten bij de definitie.

- Instroomcijfers opleiding Verpleegkunde Zuyd Hogeschool

Jaar →	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Voltijd	152	136	143	144	184	180
Deeltijd	5	8	12	15	6	0
Duaal	38	46	56	94	94	93
Totaal	195	190	211	253	284	273

- Uitval 1 jaar opleiding Verpleegkunde Zuyd Hogeschool

Cohort →	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voltijd	16,7 %	24,4 %	32,3 %	21,2 %	17,2 %	
Deeltijd	0,0 %	0,0 %	66,7 %	0,0 %	36,4 %	
Duaal	21,7 %	12,0 %	34,8 %	14,3 %	15,4 %	
Totaal	16,8 %	21,7 %	33,6 %	19,4 %	18,0 %	

- Uitval 3 jaar opleiding Verpleegkunde Zuyd Hogeschool

Cohort →	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Voltijd	25,3 %	26,5 %	26,5 %	26,8 %	37,4 %	
Deeltijd	50,0 %	##	16,7 %	0,0 %	66,7 %	
Duaal	24,4 %	50,0 %	34,8 %	32,0 %	43,5 %	
Totaal	26,6 %	29,8 %	27,5 %	26,8 %	39,2 %	

- Studiesucces 5 jaar opleiding Verpleegkunde Zuyd Hogeschool

Cohort →	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Voltijd	67,2 %	46,2 %	58,2 %	57,1 %	59,8 %	
Deeltijd	50,0 %	61,5 %	45,5 %	100,0 %	83,3 %	100,0 %
Duaal	57,1 %	59,2 %	57,4 %	42,9 %	61,5 %	57,9 %
Totaal	63,5 %	56,4 %	61,7 %	52,6 %	60,3 %	

- Gerealiseerde docent-studentratio

De gerealiseerde docent/studentratio bedraagt 1:23.

- Gemiddeld aantal onderwijscontacturen per fase van de studie

Jaar 1 (propedeusefase): 14,7

Jaar 2 ('hoofdphase'): 12,1

Jaar 3 (differentiatiefase 1 en 2¹): 8 tot 10

Jaar 4 (afstudeerfase): 8 tot 10

¹ het aantal onderwijscontacturen in de differentiatie is direct gerelateerd aan de studieroute en studievaardigheden van de student.

2 Beoordeling

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard van het NVAO beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 3.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

Beroepsrollen en kerncompetenties

De opleiding Verpleegkunde van Zuyd Hogeschool hanteert de landelijk vastgestelde rollen en kerncompetenties zoals beschreven in het rapport *'Met het oog op de toekomst'* (Pool e.a., 2001). Er wordt uitgegaan van vijf beroepsrollen van de verpleegkundige: Zorgverlener, Regisseur, Ontwerper, Coach en Beroepsbeoefenaar. Deze rollen zijn uitgewerkt naar twaalf kerncompetenties (zie bijlage 1). Naast de ontwikkeling van deze kwalificaties voegt de student tijdens het laatste jaar van de opleiding individuele maatwerkgerichte doelen toe. De competenties worden aangevuld en verdiept binnen een zelfgekozen kwalificatiegebied (primair proces, management, coaching of deskundigheidsbevordering) en uitstroomprofiel (Algemene Gezondheidszorg (AGZ), Maatschappelijke Gezondheidszorg (MGZ) en Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ)). De uitstroomprofielen sluiten aan bij specifieke competentieprofielen die daarvoor zijn opgesteld en afgestemd met het werkveld en/of beroepsverenigingen en –organisaties, en de HBO-raad.

In de laatste fase van de opleiding is het curriculum niet meer gekoppeld aan de beroepsrollen, maar wordt er gewerkt met uitstroomprofielen. Het uitstroomprofiel bevat een richting (AGZ, GGZ of MGZ), een kwalificatiegebied (primair proces, coaching en deskundigheidsbevordering of management) en een competentieprofiel, bijvoorbeeld Verpleegkundig Psychiatrisch Intensieve Thuiszorg (PIT), Verpleegkundige Gerontologie en Geriatrie (VGG), of Praktijkondersteuner Huisarts (POH).

In de Studiegids geeft de opleiding aan dat de HBO-verpleegkundige de volgende taken heeft:

- geeft vorm en inhoud aan het primaire verpleegkundig proces (de directe patiëntenzorg), ook in situaties waarin geen standaarden of handelingsvoorschriften aanwezig zijn;
- draagt bij aan de coördinatie en organisatie van zorg;
- realiseert noodzakelijke randvoorwaarden;
- verleent consult en vervult een voorbeeldfunctie;
- vervult een zorginhoudelijke regiefunctie;
- scheidt voorwaarden voor verbetering van het primaire verpleegkundig proces met name door kwaliteitszorg en innovatie; hanteert daarbij de principes van Evidence Based Practice (EBP) en kan omgaan met (ethische) dilemma's.

In de studiegids worden voorts zes categorieën zorgvragers onderscheiden waaraan de HBO-verpleegkundige competent zorg kan verlenen. Het gaat om de intensief klinische zorgvragers, kraam-, kind- en jeugdzorgvragers, psychiatrische zorgvragers, verstandelijk gehandicapten, psychogeriatrische zorgvragers, en zorgvragers met een chronische ziekte.

Actuele ontwikkelingen

De opleiding stemt de doelstellingen van het programma af op actuele ontwikkelingen vanuit de beroepspraktijk, de nationale en internationale context. Het contact met de beroepspraktijk is op diverse manieren georganiseerd. Er is een werkveldadviescommissie actief, die onder meer bewaakt dat de opleiding blijft aansluiten op hetgeen zich in de beroepspraktijk van de verpleegkundige voordoet. De opleiding belegt voorts bijeenkomsten met vertegenwoordigers vanuit de beroepspraktijk om die afstemming te organiseren. In 2010 is bijvoorbeeld een Taskforce georganiseerd ten behoeve van het op- en vaststellen van een hernieuwde visie en missie. In 2011 is een miniconferentie (De HBO-V en de Praktijk) gehouden om deze visie te presenteren en te bediscussiëren.

De opleiding participeert voorts in het Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde (LOOV) en in het Landelijk Overleg Stagecoördinatoren. Een lid van het kernteam staat tevens in nauw contact met het bestuur Platform Opleiders van de V&VN (Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland). De directeur van het Kenniscentrum Gezondheidszorg heeft zitting in het bestuur van de Sectorraad HGZO van de HBO-raad, in de stuurgroep Leerbedrijven en is tevens lid van diverse netwerkoverlegsituaties in de regio. Hiermee wordt zicht gehouden op actuele ontwikkelingen en toetsing van het eindniveau.

Het LOOV heeft een Body of Knowledge (BoKS) geëxpliciteerd en een beroepsgebonden document van (basis)kennis en vaardigheden gerealiseerd. De opleiding heeft de kernpunten vanuit de BoKS reeds in haar visie verwerkt en vertaalt dit door naar het onderwijsprogramma. In het voorjaar van 2012 zijn tevens de nieuwe Beroepsprofielen Verpleegkunde en Verpleegkundig Specialist definitief vastgesteld. De opleiding is enthousiast over de nieuwe beroepsprofielen en zal samen met de andere verpleegkundige opleidingen in de komende periode werken aan een herontwerp van de opleiding, dat geheel tegemoet komt aan de door V&VN gestelde eisen.

Vanuit participatie in diverse internationale netwerken haalt de opleiding tevens actuele ontwikkelingen binnen en realiseert en borgt zij aansluiting. De opleiding participeert in het Euregionale Netwerk HBO-opleidingen Verpleegkunde, waarin een vijftal opleidingen samenwerken door periodiek hun curricula te vergelijken en jaarlijks een studieweek te organiseren. De opleiding is voorts actief in het 'European Network for Nursing in Higher Education' en werkt actief samen met partners in India, Zuid-Afrika en Zambia (opleidingen, NGO's en Health Care institutes).

Vanuit deze en andere overlegsituaties onderhoudt de opleiding voeling met de ontwikkelingen die van belang zijn voor verpleegkundigen en die mogelijk vertaald moeten worden naar de doelstellingen en het onderwijsprogramma. Het panel is positief over de structuren die de opleiding bouwt en benut om de opleiding te laten aansluiten bij actuele ontwikkelingen op verschillende niveaus.

Niveau bachelor

In een matrix toont de opleiding de relatie aan tussen de beoogde beroepscompetenties, de Dublin descriptoren, de generieke HBO-kwalificaties en de opleidingseisen vanuit de Wet BIG. Om tot het beoogde bachelorniveau te komen heeft de opleiding beheersingsniveaus beschreven, die verder worden toegelicht bij standaard 2. Het panel heeft de doelstellingen van de opleiding bestudeerd en herkent daarin het bachelorniveau. De Dublin descriptoren en de generieke HBO-kwalificatie komen erin naar voren.

Profilering

De opleiding profileert zich met 'Evidence Based Practice' (EBP), waarvoor met vier andere opleidingen gezondheidszorg in 2010 een bijzonder kenmerk is aangevraagd en toegekend door de NVAO. Twee jaar geleden is de leerlijn EBP in het curriculum opgenomen, waarin de integratie van de drie pijlers (evidence, cliëntperspectief en expertise van de professional) gestalte krijgt. De integratie krijgt gestalte in de dialoog tussen betrokken partijen. De opleiding vindt dat zij hiermee verder gaat dan veel andere opleidingen Verpleegkunde. Het panel is van oordeel dat de doelstellingen van de opleiding op het gebied van EBP zorgvuldig zijn vastgelegd.

Overwegingen en conclusie

De opleiding stemt haar doelstellingen goed af op hetgeen vanuit de beroepspraktijk, de nationale en internationale context gevraagd wordt. Het panel is positief over het niveau en de oriëntatie die de opleiding duidelijk in haar doelstellingen heeft vastgesteld. De aansluiting bij landelijke profielen is helder en er wordt zeer voortvarend aangesloten bij nieuwe ontwikkelingen, zoals de BoKS en de nieuwe landelijke beroepsprofielen. De profilering, evidence based practice, is herkenbaar in de doelstellingen vastgelegd. Het panel komt op basis van voorgaande tot het oordeel **goed**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

Inhoud van het programma en relatie met doelstellingen

Vanuit de beroepsrollen en de kerncompetenties (zie standaard 1) heeft de opleiding invulling gegeven aan het onderwijsprogramma. De kerncompetenties zijn nader geconcretiseerd en vinden hun beslag in de verschillende onderwijseenheden van het programma. Het panel heeft in de modulehandleidingen de geconcretiseerde doelstellingen teruggevonden.

De opleiding kent voorts een opbouw via vier beheersingsniveaus van competenties. Het eerste niveau is *beroepsgeslacht* en geeft naar oordeel van het panel invulling aan de oriënterende en selecterende functie van het eerste jaar.

Het niveau beroepsgeschikt houdt in dat de student in laagcomplexe beroepssituaties verantwoording aflegt over zijn gedrag en theoretische inzichten toepast om zijn gedrag te onderbouwen en te sturen, systematisch werkt bij standaardprocedures en in staat is tot transfer bij specifieke situaties die om routinematig handelen vragen. De beroepsrol zorgverlener staat in deze fase centraal; de student oriënteert zich op de overige vier beroepsrollen. Na beroepsgeschikt komt het beheersingsniveau *differentiatiebekwaam*. Aan het eind van deze fase is de student zo gevorderd in zijn generieke competentieontwikkeling, dat hij voldoende bagage heeft om verder te differentiëren in zorgcategorieën. Hij werkt doelgericht en methodisch bij een standaardprocedure. Hij is in staat tot transfer bij beroepssituaties met beperkte complexiteit en situaties waarbij enigszins van de normale routine wordt afgeweken. Op EBP-niveau is hij gebruiker (bij standaardprocedures). De beroepscompetenties van twee rollen staan centraal, de rol van zorgverlener en regisseur. Het verdiepingsniveau in de rol van zorgverlener is toegenomen. Na differentiatiebekwaam volgt *startklaar voor het verdiepingsjaar*, hetgeen inhoudt dat de student doelgericht en methodisch werkt bij nieuwe procedures en in complexe beroepssituaties, onder andere gekenmerkt door onvoorspelbaarheid. Op EBP-niveau is hij gebruiker (toepassen). Aan het eind van deze fase kiest de student zijn uitstroomprofiel voor het laatste jaar van de opleiding, het verdiepingsjaar, waarmee hij na afronding *competent is in zijn uitstroomprofiel*. De student werkt methodisch in complexe beroepssituaties en kan nieuwe evidence systematisch implementeren, aangepast aan de context van de afdeling. Op EBP-niveau is de student nu minimaal gebruiker, mogelijk verdiepend gebruiker of aspirant expert (zie ook vorderingen bijzonder kenmerk EBP in hoofdstuk 4). In het verdiepingsjaar maakt de student een praktijkgerichte bachelorthesis (zie ook standaard 3). Het panel heeft het onderwijsprogramma bestudeerd en herkent daarin duidelijk de opbouw in niveaus en de relatie met de kerncompetenties en beroepsrollen.

Kennis en kunde

De opleiding presenteert via een poster een schema over de inhoud van het programma. Op de horizontale as van het schema zijn de modulen per leerjaar weergegeven. Op de verticale as zijn de eigenschappen weergegeven passend bij die modulen. Deze eigenschappen variëren van het domein waar de module toe behoort, welke beroepsrol centraal staat, welke beroepscompetenties aan bod komen en bijvoorbeeld welke casussen/onderwerpen worden behandeld. Tevens is vanuit het overzicht op te maken welke kennisontwikkeling de module beoogt. De vakgebieden zijn als volgt gerangschikt: verpleegkunde algemeen, verpleegkundige methodiek/klinisch redeneren, verpleegkundige diagnoses, psychologie, sociologie, interculturalisatie, internationalisering, anatomie/fysiologie, geneeskunde, voeding- en dieetleer, recht, economie, organisatiekunde, preventie en gezondheidsvoorlichting, ethiek en zingeving (ethisch redeneren), verpleegkundig rekenen, informatievaardigheden, beroepsvaardigheden (zie ook verder), praktijkgericht onderzoek (EBP), autonomie en participatie, zorgtechnologie. Uit het overzicht blijkt dat studenten in de eerste module op het gebied van psychologie een inleiding krijgen en de stromingen behandelen. Andere onderwerpen in die eerste module zijn bijvoorbeeld de levensfase adolescent en oudere, identiteit, identiteitsontwikkeling & zelfbeeld, mantelzorg, rouwprocessen en sociale netwerken. In de derde module komen op het gebied van psychologie onder meer aan de orde: invloed van veroudering op psychische processen, de

activiteitentheorie, exposuremethode en de directieve benadering en cognitieve therapie (RET). Het panel heeft het totale pakket aan kenniselementen bestudeerd dat door de opleiding aan de studenten wordt aangeboden en is hierover positief. Het schema geeft een goed overzicht en laat zien dat relevante theorieën en vaardigheden worden aangereikt. Er is opbouw te zien in de complexiteit.

De verpleegkundige beroepsvaardigheden worden geïntegreerd aangeboden. Theorie uit onderwistaken van de OWG-bijeenkomsten (onderwijsgroepen) wordt gekoppeld aan de verpleegkundige beroepsvaardigheden tijdens zogenaamde BEVA-bijeenkomsten en trainingen. In een praktijklokaal (skillslab) oefenen studenten de beroepsvaardigheden. In het skillslab werken studenten aan hun instrumenteel technische verpleegkundige vaardigheden (het praktisch handelen). Tevens worden sociaalcommunicatieve verpleegkundige vaardigheden zoals gespreksvaardigheden en houdingsaspecten (attitude) geoefend en getoetst. De hierboven genoemde poster laat zien welke vaardigheden per module aan bod komen. In protocoltrainingen krijgen studenten vaardigheden aangereikt als tiltechnieken, compressietherapie, persoonlijke hygiëne, sondevoeding, reanimatie, toedienen zuurstof, uitzuigen mond en keelholte. Het programma voorziet in trainingen over de voorbehouden handelingen zoals venapunctie, infusie en perfusie. De vaardigheden die de studenten krijgen aangereikt, passen bij hetgeen het panel verwacht.

Het panel spreekt zich hier positief uit over de kennis en kunde die de opleiding aan de studenten biedt, maar merkt wel op dat het laatste jaar aandacht vraagt. Het panel is van oordeel dat de opleiding het onderdeel 'onderzoeksvaardigheden' kan versterken. Dit geldt zowel voor de inhoudelijke voorbereiding op het uitvoeren van onderzoek, alsook de begeleiding door de docenten tijdens de uitvoering ervan. Het panel ziet op dit thema ook kansen voor de opleiding om structureler gebruik te maken van de lectoraten die aan de opleiding zijn verbonden. Deze relaties worden naar oordeel van het panel nog te beperkt benut ten gunste van de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden bij studenten. De opleiding presenteert in de onderzoeksbeleidsnotitie *Praktijkgericht onderzoek als brug naar de toekomst; Onderzoeksplan opleiding Verpleegkunde 2012-2017* naar oordeel van het panel adequaat beleid voor het versterken van de 'onderzoeksvaardigheden'. De doorvertaling is bijvoorbeeld al zichtbaar in de *Handleidingen Differentiatie 1 en 2*.

Vormgeving van het programma

Het Z-model (zelfsturing) is de basis voor de indeling van het curriculum van de opleiding tot verpleegkundige. Dit is vastgelegd in het *Visiedocument 2011*. Het curriculum is ingedeeld in twee fasen. De eerste fase, de basisjaren, kenmerkt zich door een extern gestuurde benadering, voorgestructureerde kennisdomeinen, de nadruk op cognitieve benaderingen, laag complexe problemen en situaties, beperkte zelfsturing en veel aandacht voor studiebegeleiding. De tweede fase, de differentiatiefase, kenmerkt zich door toenemende zelfsturing van de student en weinig gestructureerde kennisdomeinen. De nadruk ligt op de constructivistische benadering en de student confronteren met hoog complexe problemen en situaties.

Het didactisch model is gebaseerd op het (gematigd) constructivisme. Bij de onderwijsmethoden/-modellen ligt de nadruk op het 4C/ID-model, probleemgestuurd onderwijs, competentiegericht leren, projectonderwijs, actiegericht onderwijs en werkplekleren. Door de indeling van het curriculum op basis van bovenstaande methoden en modellen is er sprake van *blended learning*.

De opleiding heeft voorts gekozen voor kleinschalig onderwijs in onderwijsgroepen. De tutor/docentbegeleider bewaakt de leerinhoud, begeleidt het groepsproces in de onderwijsgroep, beoordeelt de participatie en de ontwikkeling van de student. In de basisjaren moet de tutor/begeleider een rolmodel zijn voor de student en in de differentiatiefase meer een coachend expert. Ter bevordering van de koppeling tussen theorie en praktijk plant de opleiding colleges en het vaardighedenonderwijs 'just in time' in, ter ondersteuning van de uit te voeren onderwijstaken. Het vaardighedenonderwijs wordt volgens de skillslabmethode aangeboden. Dit houdt in dat de student in de trainingen de theorie, de vaardigheden en de beroepshouding integreert.

Een belangrijk deel van het programma vindt ook buitenschools plaats en om die reden stelt de opleiding eisen aan de buitenschoolse omgeving waarin studenten leren. De opleiding hanteert een criterialijst om in kaart te brengen of de leermogelijkheden op de stageplaats/leerwerkbedrijf voldoen. Als dit niet het geval is, wordt gekeken naar mogelijkheden dit op orde te brengen. Een deel van de stageplaatsen wordt gerealiseerd in vijf leerbedrijven, die de opleiding mee heeft ontwikkeld. De vijf leerbedrijven bestaan uit twee zorginnovatiecentra (ZIC) en drie leerwerkplaatsen. Bij een leerbedrijf zijn HBO- en MBO-studenten verpleegkunde verantwoordelijk voor de vraaggerichte, evidence based, patiëntenzorg. Zij worden begeleid door verpleegkundigen en verzorgenden die als rolmodel fungeren.

Het panel is positief over de vormgeving van het programma. De visie is goed uitgewerkt in de verschillende programmaonderdelen en de opleiding heeft oog voor de kwaliteit van de leeromgeving van studenten. Van studenten hoorde het panel tijdens de visitatie dat de studiebelasting in het vierde jaar als zwaar wordt ervaren. Het panel vindt dat de opleiding daar blijvend aandacht aan moet geven.

Het panel stelt voorts vast dat de opleiding, zowel qua opzet als inhoud, in lijn werkt met de Richtlijn Europese Beroepen.

Begeleiding van studenten

Studiebegeleiding van de student verloopt volgens het drie-tredenmodel. Trede 1 is de mentor/docentbegeleider, waarbij de student als eerste met studievragen terecht kan. Trede 2 is de studentdecaan, waar de student op eigen initiatief of op verwijzing van de mentor heen kan gaan bij vragen die de studievoortgang negatief beïnvloeden. Het gaat dan bijvoorbeeld om dyslexie of andere vormen van functiebeperkingen. Studenten kunnen dan via het decanaat toegang krijgen tot bijvoorbeeld een assertiviteits-, zelfhandhavings-, of studievaardigheidstraining. Dit hoort bij de derde trede, evenals verwijzing naar externen of een studentpsycholoog.

Het studieloopbaanprogramma is in de basisjaren en het eerste jaar van de differentiatie het meest intensief. Het programma is opgenomen in de betreffende handleiding. Binnenschools ondersteunt de studieloopbaanbegeleider (mentor/docentbegeleider) de student bij diens professionele ontwikkeling. Buitenschools wordt de student ondersteund door de werkbegeleider.

De studieloopbaanbegeleiding gebeurt deels in de groep en deels individueel. In een persoonlijk ontwikkelplan legt de student de voortgang ten aanzien van de studie vast. Dit plan wordt regelmatig met de mentor/docentbegeleiding, medestudenten en de werkbegeleider besproken. Studenten geven in gesprek met het panel aan tevreden te zijn met de geboden begeleiding. Over het reflecteren en feedback geven aan medestudenten wordt bijvoorbeeld opgemerkt dat dit in het begin wat vreemd is om te doen, maar zij geven aan duidelijk ontwikkeling en een duidelijk leereffect te zien. Het panel is positief over het systeem van begeleiding dat door de opleiding wordt aangeboden en weegt het oordeel van studenten hierover positief mee.

Verschillende leerroutes

De opleiding wordt als voltijd-, deeltijd- en duaalvariant aangeboden. De varianten deeltijd en duaal zijn afgeleid van de vierjarige voltijd opleiding. De deeltijdopleiding is een maatwerktraject en toegankelijk op basis van een intakeprocedure. Om deel te kunnen nemen aan de duaalopleiding is een duaalplaats nodig bij een duaalinstelling. Hiervoor dient een student vooraf door de duaalinstelling geselecteerd te zijn. Naast de varianten biedt de hogeschool specifieke trajecten aan voor bepaalde groepen afhankelijk van de vooropleiding en aanvullende toelatingseisen.

Er wordt een technische leerroute aangeboden, waarbij de HBO-V wordt gecombineerd met de opleiding tot Operatieassistent of Anesthesiemedewerker. Het T-deel is een honours-programma, waarin de student verdeeld over vier studiejaren vijftig EC extra dienen te behalen. Deze technische leerroute (HBO-V-T) is een duale variant. Om toegelaten te worden dient de student een afgeronde HAVO (aanbeveling profiel Natuur & Techniek of Natuur & Gezondheid) of VWO-opleiding te hebben. Een duaalstudent heeft een duaalcontract bij de instelling. Onderdeel van de selectieprocedure is een selectietoets. Daarbij wordt getest op capaciteiten, motivatie en bepaalde competenties. Studenten die een verpleegkundige vooropleiding succesvol hebben afgerond kunnen het traject in drie jaar volgen.

De opleiding voorziet tevens in een aantal verkorte studietrajecten, die aansluiten op een specifieke vooropleiding of werkervaring van de aspirant-student. De opleiding heeft een programma van tweeënhalve jaar ingericht voor MBO-verpleegkundigen. Deze studenten volgen een basisfase van een half jaar, waarin onder meer een oriëntatie op het verpleegkundig beroep op HBO-niveau wordt gegeven. Vervolgens volgen deze studenten de tweejarige differentiatiefase.

Voor studenten met een VWO-diploma is een driejarig traject opgesteld. In dit traject wordt het reguliere onderwijsprogramma gecomprimeerd, hetgeen betekent dat onderdelen uit het tweede, derde en vierde jaar naar voren worden geplaatst. Voorwaarden voor toelating tot het tweede jaar van dit verkorte programma is het behalen van de propedeuse.

De opleiding biedt ook een HBO-WO-traject aan, ook bekend onder de naam universitair traject. Dit is eveneens een driejarig traject en biedt tevens een voorbereiding (additionele lintminor Science van 35 EC) om de Wetenschappelijke master Health Sciences aan de Universiteit Maastricht in één jaar te behalen. In vier jaar tijd kan de student twee diploma's behalen. De VWO-studenten dienen aan extra voorwaarden te voldoen om in het universitaire traject te kunnen instromen: profiel N&G of N&T en een gemiddeld cijfer van rond de 7 en een intakegesprek van de opleiding Verpleegkunde. Voorwaarde voor de toelating tot het tweede jaar is het behalen van de propedeuse. Als de student niet aan deze vereiste voldoet, worden mogelijkheden tot voortzetting van de studie in het VWO-traject of het reguliere programma onderzocht. Er wordt gekeken of voldaan wordt aan de overgangscriteria voor die trajecten.

Kwaliteit van het personeel

Het personeelsbeleid is beschreven in het Personeelsplan van de faculteit Gezondheid en Zorg. In het plan wordt de relatie tussen de eisen die het werkveld stelt aan het niveau van de afgestudeerden en de inzet en de kwaliteit van de medewerkers van de opleiding geoperationaliseerd. De opleiding kijkt naar de personeelsformatie vanuit benodigde competenties. Ze gebruikt daarbij de competenties vanuit het verpleegkundig beroepsprofiel, de vertaling van competenties naar leerinhoud, en competenties die voortvloeien uit de visie en missie van de opleiding (visiedocument 2011): didactische competenties, academische en onderzoekscompetenties, ondernemende en innovatieve competenties.

De opleiding stelt als eis dat alle medewerkers beschikken over vakspecifieke kennis en in staat moeten zijn om de verbinding te leggen tussen onderwijs en de beroepspraktijk. Tevens wil de opleiding ervoor zorgen dat in het personeelsbestand voldoende docenten vertegenwoordigd zijn die werkzaam zijn in de beroepspraktijk of er recent in gewerkt hebben. De relatie met de beroepspraktijk en het vakgebied verpleegkunde heeft het panel duidelijk teruggezien. Het panel merkt op dat de werkervaring van docenten goed gespreid is over de relevante sectoren. Vijftig procent van de onderwijsgevendenden is of was recent (in de afgelopen vijf jaar) werkzaam in de beroepspraktijk. 48 procent van alle onderwijsgevende medewerkers heeft zelf de bacheloropleiding verpleegkunde afgerond. Per 1 januari 2012 beschikt 69 procent van de medewerkers over een diploma op ten minste masterniveau, 31 procent heeft een diploma op bachelorniveau. De opleiding streeft naar 80 procent mastergeschoolden in 2016. Vijf medewerkers zijn gepromoveerd en twee medewerkers zijn op het moment van de visitatie bezig met een promotie. Het panel vindt het kwalificatieniveau van het docententeam over het algemeen goed. Passend bij een eerdere opmerking van het panel over de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden, geeft het panel als opmerking dat enkele docenten nog niet in voldoende mate bij machte waren om studenten goed te begeleiden bij het onderzoek aan het eind van de opleiding. De docenten dienen de studenten daarin verder te brengen. Het gaat er dan bijvoorbeeld over om studenten te bewegen beter te verantwoorden en een sterkere koppeling te maken tussen onderzoeksresultaten en conclusies en aanbevelingen. In recente werken heeft het panel hierin substantiële verbetering gezien (zie verder standaard 3).

Kwaliteit van de opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding wordt aangeboden op de hoofdlocatie van Zuyd Hogeschool in Heerlen. Passend bij de visie op onderwijs en het didactische concept kiest de opleiding ervoor om gebruik te maken van kleinere onderwijsruimte. Deze zijn geschikt voor de OWG- en SLB-bijeenkomsten van docenten met studenten en studenten kunnen er, individueel of in subgroepen, docentonafhankelijk werken. Voor het theoretisch onderwijs aan grotere studentgroepen heeft de opleiding de beschikking over collegezalen. Daarnaast heeft de opleiding de beschikking over praktijklokalen, waarin vaardigheidstrainingen en protocoltoetsen plaatsvinden. De lokalen zijn ook beschikbaar voor het oefenen van de vaardigheden. Het naastgelegen Bureau Vaardighedenonderwijs verzorgt de vaardigheidstrainingen. De docenten zijn vaardigheidstrainer, -assessor, en ondersteunen studenten bij het oefenen van vaardigheden. Het bureau beheert de inrichting van de vaardighedslokalen en de materialen. Tijdens het visitatietraject vindt een ombouw plaats van het 'Bureau Vaardighedenonderwijs' tot 'Expertisecentrum Vaardigheden'. Het doel is een open leercentrum te realiseren waar studenten alle vaardigheden kunnen oefenen. De bibliotheek van de locatie beschikt over een groot assortiment wetenschappelijk (vak)boeken en -tijdschriften, de HBO-kennisbank en diverse wetenschappelijk databases zoals Pubmed, Cinahl en Cochrane. Naast de faciliteiten in Heerlen huurt de opleiding ruimten in het Laurentiusziekenhuis in Roermond, gekoppeld aan de leerafdeling. Het panel heeft kennisgenomen van de huisvesting en voorzieningen van de opleiding tijdens het visitatiebezoek door een rondleiding en verder via de gesprekken met gebruikers van het gebouw. Over het algemeen is het panel positief over de voorzieningen, hoewel enige modernisering van de binnenschoolse praktijkvoorzieningen wenselijk wordt geacht. De *Nationale Studentenquête 2011* geeft blijk van tevredenheid onder studenten over de studiefaciliteiten. De items hiertoe behorend krijgen scores tussen de 3,4 en 3,7.

Borging en evaluatie

De kwaliteit van de onderwijsleeromgeving wordt door de opleiding geborgd door in regelmatige onderwijsbeoordelingen te meten hoe tevreden studenten, docenten en werkveld zijn over het onderwijs. Informatie komt uit zowel studentevaluaties georganiseerd door de opleiding als landelijk monitoren, evaluaties van teams en commissie en hogeschoolmonitoren. De informatie wordt verwerkt in de PDCA-cycli van het onderwijs. Het panel heeft inzage gekregen in resultaten van diverse evaluatieonderzoeken en constateert dat deze over het overgrote deel van de opleiding een positief beeld neerzetten. Zo scoort de opleiding in de *Nationale Studentenquête 2011* tussen een 3,7 en een 4,0 op items als: 'de inhoudelijke kwaliteit van het studiemateriaal', 'de aansluiting van de inhoud van je opleiding bij actuele ontwikkelingen' en 'de praktijkgerichtheid van je opleiding'. De opleiding scoort in vergelijking tot andere opleidingen verpleegkunde bovengemiddeld, zo blijkt uit een analyse van de opleiding. Het panel heeft vanuit de gesprekken met studenten en docenten het beeld gekregen dat op basis van dergelijke kwantitatieve onderzoeken, maar ook op basis van kwalitatieve onderzoeken, activiteiten worden ingezet ter verbetering of versterking van bepaalde onderdelen.

Overwegingen en conclusie

Het panel heeft het onderwijsprogramma en ondersteunende elementen als personeel en opleidingsspecifieke voorzieningen, bestudeerd en constateert dat er sprake is van een samenhangende onderwijsleeromgeving. Het panel is ervan overtuigd dat het programma studenten in staat stelt zich de beroepsrollen van de verpleegkundige eigen te maken. De aansluiting tussen de competenties en het programma is helder. Het panel is positief over de kennis en kunde die studenten in de opleiding krijgen aangereikt, maar maakt ook opmerkingen over het onderwijs op het gebied van onderzoeksvaardigheden. Zowel de inhoudelijke voorbereiding op het doen van praktijkgericht onderzoek als de begeleiding door de docenten kan versterkt worden. Het panel ziet op dat terrein ook kansen voor het lectoraat. Het panel is positief over de begeleiding die studenten tijdens de opleiding geboden krijgen. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Het assessmentbeleid, is conform het format van Zuyd Hogeschool en aansluitend op het geldende Onderwijs- en Examenreglement, vastgelegd in de nota 'Toetsbeleid Bachelor of Nursing'. De visie op assessment, de uitgangspunten voor het bouwen van competentie-assessmentprogramma's (CAP's), de kwaliteit van toetsing, de toetsorganisatie, de assessmentvormen en de ontwikkeling en beleidsvoornemens op het gebied van assessment zijn hierin beschreven.

Het assessmentprogramma van de opleiding is gericht op het behalen van de beroepscompetenties voor de HBO-verpleegkundige. Dat gebeurt bij alle varianten van de opleiding gefaseerd en wordt getoetst met behulp van beheersingsniveaus van competenties (zie standaard 2).

Om de kwaliteit van de toetsing te bewaken werkt de opleiding vanuit vijf algemene uitgangspunten voor de assessments:

1. Aansluiting van het assessment bij de visie op leren en onderwijs.

De opleiding ontwerpt om deze reden assessments die passen bij de visie op onderwijs en leren: toenemende zelfsturing en reflectie, toenemend onderzoekend, toenemend contextgericht en authentiek en toenemend een sociale activiteit. In het document 'Overzicht curriculuminhoud opleiding Verpleegkunde 2012' zijn de opbouw van het assessmentprogramma en de assessments per leerjaar goed inzichtelijk voor het visitatiepanel. Het panel is positief over deze adequate uitwerking.

2. Voldoen aan kwaliteitscriteria voor competentietoetsing en de rechtvaardigheidscriteria voor toetsing.

Bij elk CAP wordt gebruik gemaakt van de elf kwaliteitscriteria van Baartman (2004). Het gaat daarbij om de authenticiteit, cognitieve complexiteit, betekenisvolheid, eerlijkheid, transparantie, geschiktheid voor onderwijsdoelen, onderwijsgevolgen, vergelijkbaarheid, ontwikkeling van zelfsturend leren en acceptatie. Voorts gebruikt de opleiding de rechtvaardigheidscriteria: validiteit en betrouwbaarheid.

3. Vaststelling van de competenties die per fase van de opleiding behaald moeten worden en aangeven op welke beheersingsniveau dit dient te zijn.

De opleiding heeft de beheersingsniveaus vastgelegd in de nota 'Van beroepscompetenties naar competentieniveaus en leerinhoud' en voor iedere variant en leerroute is bepaald welke beheersingsniveaus moeten worden doorlopen.

4. Beoordelaars en beoordeling.

In de criteria van Baartman zitten ook kwaliteitseisen voor beoordelaars, zoals voldoende relevante praktijkervaring hebben, niet vooringenomen zijn, scheiden van beoordelaar en begeleider. Bij het opstellen van een assessment zijn meerdere, ervaren docenten betrokken. Daarbij worden vooraf criterialijsten opgesteld. Bij het opstellen van die lijsten zijn meerdere inhoudsdeskundige docenten betrokken.

5. Inzichtelijkheid van het CAP voor studenten.

In het Onderwijs- en Examenreglement (OER) zijn creditering van het assessment-programma en de regels en procedures ten aanzien van assessment van iedere variant beschreven. Bij de start van de opleiding ontvangt iedere student het OER. Voor de start van een onderwijseenheid wordt de (student)handleiding op blackboard geplaatst, daarin zijn de doelstellingen gerelateerd aan de beroepscompetenties opgenomen en is het assessment van de module beschreven. De criterialijsten zijn als bijlage of op blackboard voor de studenten beschikbaar.

De Nota Toetsbeleid Bachelor of Nursing beschrijft het toetsprogramma voor de opleiding. Er wordt een breed scala aan toetsvormen gehanteerd. Per toetsvorm is uitgewerkt hoe, wie, wanneer en op welk niveau de toets wordt afgenomen. De volgende toetsvormen worden toegepast: cognitieve toets, vaardigheidstoets, schriftelijk verslag, presentatie, project, participatie tijdens onderwijsgroepen, performance assessment (simulatietoets), referaat, kritisch bewijs, studieloopbaanbegeleiding, reflectie/pop/portfolio, leertaak, deeltaak, praktijkproef, schrijven eigen assessmentprogramma, bachelorthesis. Het panel is positief over de zorgvuldige weergave en uitwerking van het toetsprogramma voor de opleiding. Vanuit de nota is goed inzichtelijk hoe de opleiding de competentieontwikkeling van studenten gedurende het programma toetst. Het panel is tevens positief over de variatie in toetsvormen. Het panel herkent een duidelijke relatie tussen de doelstellingen van de opleiding en de toetsing. Het panel heeft wel een opmerking over de toetsvorm aan het eind van de opleiding, zie daarvoor het onderdeel *realisatie eindkwalificaties*.

De examencommissie

De examencommissie van de opleiding Verpleegkunde heeft een centrale rol bij het assessment; zij is eindverantwoordelijk. De onafhankelijke positie en de taken van de examencommissie zijn vastgelegd in het OER, alsmede in het Faculteitsorganisatiebesluit. De examencommissie heeft twee taakgebieden:

1. Het vastleggen en uitvoeren van algemene en specifieke regels en procedures ten aanzien van onderwijs en assessment. De regels en procedures zijn beschreven in het OER.
2. Het bewaken van de kwaliteit van het onderwijs en assessment.

De opleiding geeft in de Kritische Reflectie aan dat de verantwoordelijkheid van de examencommissie in de afgelopen jaren is toegenomen. De leden van de examencommissie hebben zich hiervoor bijgeschoold en in de loop van het studiejaar 2011-2012 wordt de commissie uitgebreid met een extern lid. Bij de opleiding is ervoor gekozen een aantal assessmenttaken van de examencommissie te delegeren aan aandachtsfunctionarissen. Deze functionarissen vervullen taken zoals het bewaken en borgen van het toetsbeleid, innovaties van assessments, bijscholen van collega's, driejaarlijks actualiseren van de toetsnota en de nota bespreken met collega's.

Voorts hebben het basis- en differentiatieteam, de opleidingscommissie, het Bureau Vaardigheidsonderwijs, en het bureau onderwijs en toetsing taken in het bewaken en borgen van de kwaliteit van toetsen. Zo verzorgt het laatstgenoemde bureau de logistieke organisatie van het assessment. Voorbeelden van de logistieke organisatie zijn het beheer van de itembanken cognitieve toetsing en het digitaal voorwerk voor de analyse van cognitieve toetsen. Het basis- en differentiatieteam zijn verantwoordelijk voor de jaarlijkse plan-do-check-actcyclus (PDCA) van het CAP in hun fase. Ten aanzien van het assessment zijn zij onder meer verantwoordelijk voor de inhoud en vorm van het assessment, het vaststellen van het aantal assessments in een onderwijseenheid, het opstellen van criterialijsten, het afnemen en de analyse van assessment en het vaststellen van de cesuur. Vanuit de gesprekken op de visitatiedag met vertegenwoordigers van de examencommissie heeft het panel geconstateerd dat de ontwikkeling van de examencommissie nog gaande is. Er zijn stappen gezet om haar rol als eindverantwoordelijke, in de zin van wetsaanpassingen, vorm te geven. Het panel is van oordeel dat de examencommissie in deze rol nog meer de positie van eindverantwoordelijke kan innemen, onder meer door meer kerntaken zelf uit te voeren. Ook ten aanzien van het eindniveau van de opleiding verwacht het panel dat de examencommissie zich nadrukkelijker positioneert.

Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

Door middel van de assessments tijdens de stage wordt vastgesteld of een student voldoet aan de eisen van het beheersingsniveau van zijn opleidingsfase. Aan het authentieke assessment gaan deelassessments vooraf. In de basisjaren bewijst de student met behulp van de Kritische Bewijzen (KB) zijn competentie in de rol van zorgverlener en regisseur (beheersingsniveaus 1 en 2). In differentiatie 1 en 2 bewijst de student met Praktijkproeven in de beroepsrollen zorgverlener, regisseur, coach en ontwerper (beheersingsniveau 3). De beroepsrol beroepsbeoefenaar is als overstijgende rol bij elk assessment geïntegreerd.

In het verdiepingsjaar bewijst de student met zijn bachelorthesis dat hij *competent plus* is in zijn uitstroomprofiel (beheersingsniveau 4). In de *Handleiding Verdiepingsjaar* wordt het proces van het vierde studiejaar besproken, resulterend in een bachelorthesis. Aan het einde van het derde studiejaar kiest de student een kwalificatiegebied: primair proces, management of coaching/deskundigheidsbevordering. Het programma in het verdiepingsjaar start met de major 1 periode in de eerste tien weken. In deze periode start de student met het schrijven van een persoonlijk ontwikkelplan op basis van het gekozen competentieprofiel, het ontwikkelen van een assessmentprogramma en een literatuurstudie. De inhoud van major 2 is de schriftelijke en mondelinge afronding: de bachelorthesis. De bachelorthesis is een verslag van een implementatietraject, een artikel of beleidsnotitie. De beoordeling vindt plaats na afloop van major 2 met behulp van de beoordelingsformulieren bachelorthesis voor de werk-/praktijkbegeleider en de docentbegeleider. Het kwaliteitsverbetertraject wordt gepresenteerd in de praktijk. De eerste en (vanaf februari 2012) tweede beoordelaar zijn aanwezig bij de presentatie. Voorafgaand daaraan vullen zij de beoordelingslijst over de thesis in.

Voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft de opleiding van vier studenten (twee voltijd, 1 deeltijd, 1 duaal) het werk toegestuurd dat de studenten in de afsluitende fase van de opleiding hebben opgeleverd. Tijdens de visitatie heeft het panel daarvan ook de voorbereidende werken, zoals literatuurstudies, ingezien. Voorts heeft het panel uit een lijst met afgestudeerden van de afgelopen twee jaren negentien eindwerken van studenten geselecteerd (dertien voltijd, drie deeltijd, drie duaal). De studentnummers van de geselecteerde studenten zijn als bijlage 6 bij dit rapport gevoegd. Het panel heeft in het overgrote deel van de werken het bachelorniveau herkend. De studenten sluiten de opleiding veelal af met een implementatieplan of (minder voorkomend) een adviesrapport. Gedurende het verdiepingsjaar en soms al in de differentiatie werken de studenten toe naar dit sluitstuk van de opleiding, onder andere door het verrichten van voorbereidende literatuurstudies. De probleemstelling komt vanuit de afdeling/instelling waar de student op dat moment werkzaam is en wordt door studenten veelal vertaald naar een correcte vraagstelling. Studenten verzamelen en verwerken informatie en gegevens voor hun (praktijkgerichte) onderzoek door de genoemde literatuurstudie, maar ook door houden van interviews en het uitzetten van enquêtes. Het analyseren van de verzamelde gegevens en het trekken van onderbouwde conclusies en aanbevelingen kan sterker worden ontwikkeld, maar voldoet wel aan wat minimaal van een afgestudeerde hbo-verpleegkundige verwacht mag worden. Toch heeft het panel ook een aantal werken (meer dan 10 procent) gezien die beoordeeld zijn met een voldoende, maar die naar oordeel van het panel niet getuigen van het bachelorniveau. In deze werken werden de gekozen methoden van onderzoek maar beperkt verantwoord en liet de methodische uitvoering ruimte voor verbetering. Het panel hecht hier waarde aan, omdat juist (beginnend) beroepsbeoefenaren het belang van zorgvuldig methodisch handelen in moeten zien. Het panel merkt voorts op dat de conclusies en aanbevelingen maar gering aansluiten bij de vraagstelling. De onderbouwing van conclusies en aanbevelingen waren in enkele van deze werken niet aan de maat. In de beoordelingen van deze werken heeft het panel hierover wel op- en aanmerkingen van docenten gezien, maar deze hebben niet geleid tot een onvoldoende oordeel.

In gesprek met begeleiders en beoordelaars geven docenten het panel te kennen dat deze studenten soms een lastig proces hebben doorlopen om tot hun bachelorthesis te komen of om het project te behouden. Ontwikkelingen op de afdelingen waar deze studenten werken en de bruikbaarheid van het door de student gemaakte product spelen daarbij een rol. In enkele specifieke gevallen heeft dat geleid tot een voldoende oordeel, dat ook naar mening van de docenten lastig te herkennen is in de rapportages. Het panel stelt vast dat het proces dat studenten hebben doorlopen om tot het resultaat te komen meeweegt in de beoordeling. Vanuit de documentatie heeft het panel gezien dat de opleiding bezig is de procedures rond toetsing van het eindniveau aan te scherpen. Zo is vanaf februari 2012 standaard een tweede beoordelaar actief bij de beoordeling, nadat dit in december 2011 in een pilot is getest. Ook heeft de opleiding vorig jaar de criteria inclusief weging voor het afstudeerproject explicieter in een beoordelingsformulier vastgelegd. Docenten hebben verder onderlinge afstemming georganiseerd om de vergelijkbaarheid in beoordelingen van de eindwerken te vergroten. De afstemming heeft niet alleen binnen het team binnen de hogeschool plaatsgevonden, maar ook met externen is afstemming hierover gezocht.

Aangezien het visitatiepanel meer dan tien procent van de bestudeerde eindproducten met een onvoldoende beoordeelde heeft het aanvullend nog veertien extra eindproducten opgevraagd. Op die manier kon het panel toetsen of de reeds in gang gezette verbeterlagen van de opleiding het gewenste effect sorteren.

In de aanvullende bestudering heeft het panel gezien dat de opleiding scherper de ondergrens van het bachelorniveau bewaakt. Verbeteringen die voor de visitatie in gang zijn gezet, hebben effect gesorteerd. Het panel ziet dat bij de beoordeling van de werken beter gekeken wordt naar de feitelijk geleverde kwaliteit in de werken, en minder naar het proces dat studenten hebben doorlopen (contextfactoren) om tot resultaat te komen. Het panel is daarover tevreden en ziet dan ook dat de opmerkingen en de becijfering beter passen bij hetgeen het panel verwacht. Bij de bestudering van de afstudeerwerken heeft het panel gezien dat studenten vaak gebruik maken van de theorie van Grol & Wensing. In veel gevallen is deze theorie bruikbaar en kunnen studenten daarmee goed hun onderzoek uitvoeren. In enkele onderzoeken blijkt het model minder bruikbaar en wringt de verplichte toepassing van het model in de uitvoering van het onderzoek. Het panel ziet dat bijvoorbeeld bij het opstellen van een implementatieplan, waar de toepassing van het model van Grol & Wensing ondergeschikt wordt aan processtappen in het implementatiemodel. Het panel geeft de opleiding mee studenten explicieter te bewegen gebruik te maken van modellen en theorieën die specifiek toepasbaar zijn in hun onderzoek. Daarin is nu nog verbetering mogelijk. Tevens ziet het panel dat studenten nu vaak geneigd zijn hun volledige kennis van het model te delen in hun onderzoeksverslag, waar ook een summier beschrijving volstaat, gericht op het gebruik in het eigen onderzoek. De beoordelingen die het panel in de aanvullende bestudering heeft gezien, zijn allen uitgevoerd door een eerste en tweede beoordelaar, passend bij eerder genoemde verbeteractiviteiten. De items waarop het product wordt beoordeeld wordt door het panel als relevant omschreven. De items zorgen naar oordeel van het panel ervoor dat de inspanning die studenten hebben verricht objectief wordt beoordeeld. Er is een duidelijke verbetering zichtbaar van de beoordelingsformulieren.

Het commentaar en de feedback van de beoordelende docenten op de beoordelingsformulieren is opbouwend, waardoor studenten ook richting de toekomst hun voordeel hiermee kunnen doen.

Alle producten die het panel in de aanvullende bestudering heeft gezien, voldoen aan het beoogde bachelorniveau. De beoordeling was passend bij hetgeen het panel als beoordeling verwachtte, ook waar werken als niet voldoende werden beoordeeld. Met de constatering van het panel vanuit de aanvullende bestudering is het percentage werken dat onterecht met een voldoende werd beoordeeld gezakt tot onder de tien procent.

Overwegingen en conclusie

Het panel constateert dat de opleiding over het algemeen zorgvuldig toetst en beoordeelt. Het assessmentbeleid van de opleiding en de operationalisering worden door het panel gewaardeerd. Er is sprake van een duidelijke relatie naar de inhoud van het programma en de doelstellingen. De borging van de toetsing voldoet, maar kan versterkt worden, onder meer door een sterkere positionering van de examencommissie. De verantwoordelijkheid ten aanzien van het eindniveau dient scherper ingevuld te worden. De bevindingen ten aanzien van de afstudeerproducten zorgden voor twijfels bij het panel over het gerealiseerde eindniveau, gebruik makend van de norm van tien procent. De bestudering van een aanvullende set afstudeerwerken hebben het panel overtuigd van de kwaliteit van de opleiding. Verbeteringen ten aanzien van de borging van het eindniveau die de opleiding reeds voorafgaand aan het visitatiebezoek doorvoerde, hebben het gewenste effect. Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

3 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel voltijd	Oordeel deeltijd	Oordeel duaal
1 Beoogde eindkwalificaties	Goed	Goed	Goed
2 Onderwijsleeromgeving	Voldoende	Voldoende	Voldoende
3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Voldoende	Voldoende	Voldoende

Overwegingen en conclusie

Uit bovenstaande overzichten blijkt dat alle standaarden ten minste met voldoende zijn beoordeeld. Om tot het eindoordeel goed te kunnen komen, dient ten minste standaard 3 als goed te worden beoordeeld. De beoordeling van de standaarden door het panel, leidt tot het oordeel voldoende over de verschillende varianten van de opleiding.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande opleiding tot Verpleegkundige en van Zuyd Hogeschool als **voldoende**.

4 Aanbevelingen

De aanbevelingen:

- Het visitatiepanel raadt de opleiding aan de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden integraal te versterken. Het panel ziet dat de opleiding in de afgelopen periode hierbij passende activiteiten heeft ondernomen, maar geeft dit als blijvend aandachtspunt mee in deze aanbevelingen. Het panel wijst daarbij ook op gemaakte opmerkingen in het rapport.
- Het visitatiepanel raadt de opleiding aan de examencommissie zo te faciliteren dat zij haar verantwoordelijkheden adequaat invult.
- Het panel raadt de opleiding aan de voorzieningen op de opleiding blijvend te actualiseren, passend bij ontwikkelingen in de praktijk en bij andere opleidingen verpleegkunde.
- Het panel raadt de opleiding aan ten aanzien van de bachelorthesis meer aansluiting bij de lectoraten te zoeken en meerdere implementatiemodellen te gebruiken.

5 Vorderingen bijzonder kenmerk: De vormgeving en integratie van Evidence Based Practice (EBP)

Vorderingen:

Vanuit de opleiding en de NVAO is gevraagd om tijdens de visitatie aandacht te schenken aan de vorderingen in EBP sinds de toekenning van het bijzonder kenmerk EBP in 2011. In maart 2012 heeft de opleiding in het document *Stand van zaken ten behoeve van verlenging van bijzonder kenmerk evidence based practice (EBP) 2012* vastgelegd hoe onder meer de huidige situatie is en welke voornemens de opleiding nog heeft op het gebied van EBP.

In het document toont de opleiding naar oordeel van het panel overtuigend aan dat sinds de toekenning van het bijzonder kenmerk, systematisch doorontwikkeling heeft plaatsgevonden. De opleiding noemt als belangrijkste resultaten: (1) de EBP-scholing van de docenten en het werkveld, (2) de verbeterde samenhang tussen het EBP-programma van de basisjaren en de differentiatie, (3) de verbeterde koppeling tussen EBP en praktijkgericht onderzoek, (4) de uitbreiding met een kwalitatieve onderzoekslijn en een implementatielijn, (5) de vernieuwde criterialijsten in de basisjaren en de differentiatie. Het panel constateert dat de opleiding hiermee gevolg geeft aan opmerkingen die in het *Eindrapport Bijzonder Kenmerk: De vormgeving en integratie van Evidence Based Practice in het curriculum* voor de opleiding Verpleegkunde zijn benoemd. Er is sprake van een duidelijke voortgang. Naast de reflectie op de afgelopen periode formuleert de opleiding ook voornemens tot verdere versterking van het kenmerk vanaf het cohort 2010/2013. De opleiding benoemt hierbij:

- De beschreven implementatietrajecten worden middels de PDCA-cyclus geëvalueerd en bijgesteld.
- De koppeling tussen EBP-activiteiten van studenten en lopend onderzoek binnen Kenniskringen worden verder geoptimaliseerd wat betreft omvang en intensiteit.
- Best practices op het gebied van EBP worden jaarlijks geïnventariseerd en aangeboden aan andere opleidingen (zowel binnen als buiten Zuyd Hogeschool). De nadruk ligt daarbij op het combineren van cliëntgecentreerde zorg en aanwezige evidence, de integratie van EBP in de stage, de overgang van binnen- naar buitenschools leren.
- Het gebruik van de database 'Meetinstrumenten in de zorg' wordt geïntensiveerd in het onderwijs van de opleiding Verpleegkunde.
- In juni 2012 wordt een focusgroepinterview gehouden onder 2e en 4e jaars studenten om knelpunten in het EBP-onderwijs te verzamelen en een gericht verbeterplan op te stellen, dat wordt uitgevoerd in het schooljaar 2012 - 2014.
- Er wordt een focusgroepinterview gehouden bij de dualpartner Mondriaan Zorggroep. EBP-knelpunten worden geïnventariseerd en er wordt een gericht verbeterplan opgesteld, dat in het schooljaar 2013 - 2014 wordt uitgevoerd.
- De samenwerking tussen de Kenniskringen en de opleiding Verpleegkunde wordt geïntensiveerd. Er worden meer studenten bij onderzoek betrokken en meer docenten ingezet.

Het panel is van mening van EBP voldoende stevig verankerd zit in de opzet en inhoud van het opleidingsprogramma. Sinds de toekenning van het kenmerk is blijvende aandacht geweest voor de doorontwikkeling ervan. Voor een belangrijk deel komen de aspecten die (recent) verbeterd zijn en worden overeen met opmerkingen die het visitatiepanel van de opleiding tot Verpleegkundige maakt. Het panel is van oordeel dat , met in achtneming van in het beoordelingsrapport genoemde aandachtspunten, het bijzonder kenmerk gehandhaafd kan worden.

6 Bijlagen

Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding

De opleiding Verpleegkunde gaat uit van de *rollen en kerncompetenties bachelor HBO-Verpleegkunde* (Pool et al., 2001):

Rol Zorgverlener

- op een professioneel verantwoorde wijze verpleegkundige zorg op menselijke maat te verlenen bij ziekte, gehandicapten en stervenden
- primaire, secundaire en tertiaire preventie toe te passen om risico's voor de gezondheid en complicatie van onderzoek of behandeling te verminderen
- informatie, voorlichting en advies aan individuen en groepen te geven op basis van een programmatische aanpak om een gezonde leefstijl bij patiënten en hun familieleden te bevorderen

Rol Regisseur

- de zorg te coördineren en te laten verlopen als een continu en integraal proces om het welzijn van de patiënt te bevorderen
- de afgesproken activiteiten te coördineren om te zorgen dat de doelen van een preventieprogramma worden gerealiseerd

Rol Ontwerper

- meewerken aan de ontwikkeling en vaststelling van nieuwe zorgprogramma's om verpleegkundige deskundigheid te waarborgen in een integrale aanpak van zorg, behandeling en voorlichting
- een bijdrage leveren aan het tot stand komen van het verpleegbeleid om de zorgverlening zo efficiënt, effectief en goed mogelijk te laten verlopen
- participeren in het ontwerpen van kwaliteitszorg om de kwaliteit van de zorg te bewaken en te waarborgen

Rol Coach

- andere verpleegkundigen en verzorgenden te helpen en te steunen bij het uitvoeren van de vastgestelde taken en functies om de doelen van het verpleegbeleid en de zorgprogramma's te realiseren
- je collega's met raad en daad ter zijde te staan om stagiaires en collega-verpleegkundigen en -verzorgenden te steunen in hun professionele identiteit

Rol Beroepsbeoefenaar

- een actieve rol in de vernieuwing van het beroep te vervullen en het beroepsbewustzijn te bevorderen om het beroep van verpleegkundige te ontwikkelen tot een professie die aansluit bij maatschappelijke ontwikkelingen van de eenentwintigste eeuw
- actief mee te werken aan de bevordering van deskundigheid van de beroepsgroep om de kwaliteit van het verpleegkundig beroep op het vereiste peil te houden, zodat het kan voldoen aan de maatschappelijke criteria

Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma

Curriculum HBO-V voltijd cohort 2011 - 2014

Jaar

1	Module 1 Oriëntatie op het beroep en menselijk functioneren I	Module 2 Menselijk functioneren II en verpleegkundige methodiek	Module 3 De oudere en de psychogeriatrische zorgvrager en de performance assessment	Module 4 Stage 1 Ouderenzorg
2	Module AGZ	Stage 2 AGZ	Bijz. Activiteiten + EBP	Module GGZ
	Module GGZ			Stage 2 GGZ
3	Algemene Gezondheidszorg Differentiatie 1	AGZ Differentiatie 2		
	Geestelijke Gezondheidszorg Differentiatie 1	GGZ Differentiatie 2		
	Maatschappelijke Gezondheidszorg Differentiatie 1	MGZ Differentiatie 2		
4	Verdiepingsjaar			

Curriculum HBO-V duaal cohort 2011 - 2015

Jaar				
1	Module 1 Oriëntatie op het beroep en menselijk functioneren I	Module 2 Menselijk functioneren II en verpleegkundige methodiek	Module 3 De oudere en de psychogeriatrische zorgvrager en de performance assessment	Module 4 Stage 1 Ouderenzorg
2	VS Duaal AGZ en project EBP 2 (stage eigen werkplek)	VS Duaal GGZ (stage complementair)	Projectperiode	
	VS Duaal GGZ en project EBP 2 (stage eigen werkplek)	VS Duaal AGZ (stage complementair)		
3	Algemene Gezondheidszorg Differentiatie 1		AGZ Differentiatie 2	
	Geestelijke Gezondheidszorg Differentiatie 1		GGZ Differentiatie 2	
4	Verdiepingsjaar			

Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

Nadere informatie over de achtergronden van de leden van het beoordelingspanel en secretaris:

Mevrouw drs. A.E. Spreen, voorzitter

Mevrouw Spreen is ingezet vanwege haar ervaring als voorzitter en haar kennis van het werkveld Zorgmanagement. Doordat zij twee jaar werkzaam is geweest in de onderwijssector (opleidingsinstituut UMC Utrecht) heeft zij tevens onderwijskundige kennis en is zij vertrouwd met het HBO. Zij heeft als onderzoeker gewerkt aan een studie naar family centred care op Intensive Care's in Nederland. Zij is bekend met het internationale werkveld door haar bijdragen aan internationale congressen en haar lidmaatschap van een internationale organisatie in de zorg. Mevrouw Spreen heeft ervaring als voorzitter bij visitaties in het hoger onderwijs: dagvoorzitter en lid visitatiecommissie Kaderopleiding, Lerarenopleiding en MGZ (KLM) in de gezondheidszorg; voorzitter visitatiecommissie HBO Fysiotherapie en voorzitter visitatiecommissie HBOV. Zij heeft deelgenomen aan de NQA-auditortraining hoger onderwijs en is aanvullend voor deze visitatie individueel geïnstrueerd over het proces van accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA. Zij heeft in juni 2011 de interne training voor voorzitters gevolgd. In de training is zij geïnformeerd over de opzet van het nieuwe accreditatiestelsel en daarnaast zijn ervaringen tussen voorzitters onderling uitgewisseld.

Opleiding:

2001 – 2011	Diverse seminars o.a. verandermanagement, bedrijfsvoering in de zorg, Corporate Governance
1999 – 2000	Management leergang 'Leiderschap in de zorg' Landelijk Centrum Verpleging & Verzorging
1992 – 1995	Sociologie van Verzorging & Beleid Afstudeerrichting: Medische Sociologie, Universiteit van Amsterdam
1988 – 1990	Voortgezette Opleiding Beroepsinnovatie, Hogeschool Midden Nederland, Utrecht
1985 – 1987	Kaderopleiding Intramurale Gezondheidszorg, Hogeschool Midden Nederland, Utrecht
1981 – 1982	Aantekening Kinderverpleegkunde, Oudenrijn Ziekenhuis Utrecht
1976 – 1980	Inservice Opleiding A-Verpleegkundige, Academisch Ziekenhuis, Groningen
1970 – 1976	VWO/havo, Wessel Gansfort College, Groningen

Werkervaring:

2011 – heden	Stichting Philadelphia Zorg, directeur regio Utrecht
2010 – 2011	Beweging 3.0, V&V organisatie, directeur Verpleging & Behandeling
2001 – 2010	UMC Utrecht, Manager Zorg
1996 – 2001	AZU-WKZ en later UMC Utrecht, Stafid patiëntenzorg Raad van Bestuur
1992 – 1996	Wilhelmina Kinderziekenhuis Utrecht, Stafid verpleegkundige zaken, Verplegingsdienst en Raad van Bestuur
1990 – 1992	Wilhelmina Kinderziekenhuis Utrecht, Docent Opleidingsinstituut/Bijscholingen
1982 - 1990	Overvecht Ziekenhuis Utrecht, Verpleegkundige in leidinggevende functie op de kinderafdeling
1981 – 1982	Oudenrijn Ziekenhuis Utrecht, Cursist aantekening kinderverpleging
1980 – 1981	Meerdere ziekenhuizen regio Utrecht, Verpleegkundige
1976 – 1980	Academisch Ziekenhuis Groningen, Leerling verpleegkundige(A-inservice)

Publicaties:

Visiting policies in the adult intensive care units: a complete survey of Dutch ICUs (YICCN, 2011, 27-30)

Mevrouw dr. M.J.M. Adriaansen

Mevrouw Adriaansen is ingezet vanwege haar domeindeskundigheid in de volledige breedte van het domein verpleegkunde en haar onderwijsdeskundigheid. Zij beschikt over onderwijsdeskundigheid door haar functie als directeur van het instituut Verpleegkundige Studies en als docent 1e graads Verpleegkunde. Zij sloot haar opleiding Master of Science in Nursing af in 1995 en promoveerde daarin in 2008. Zij heeft 25 jaar ervaring in het hbo. Mevrouw Adriaansen is voorzitter van het Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde geweest. Van 2000 tot 2004 was zij coördinator van de hbo-masteropleiding Advanced Nursing Practice. Uit opleiding en werkervaring beschikt mevrouw Adriaansen over kennis van de accreditatiesystematiek, voor deze visitatie is zij aanvullend individueel geïnstrueerd over het visitatieproces en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2008	Promotie Onderwerp: Education in palliative care: content, effects and implementation
2005 – 2007	Management Development Programma (SIOO)
1993 – 1995	Master of Science in Nursing
1985	1e Graads Onderwijs in de Gezondheidszorg
1982 – 1985	MO-B Pedagogiek
1978 – 1980	MO-A Pedagogiek
1974 – 1978	HBO-V
1968 – 1974	Gymnasium B

Werkervaring:

1978 – 1980	1e Groepsleidster Groesbeekse Tehuizen
1983 – 1994	Docent HBO-V
1994 – 1998	Lid managementteam HBO-V
1998 – 2000	Adjunct-directeur HBO-V
2000 – 2004	Coördinator Master of Advanced Nursing Practice (MANP)
2000 – 2009	Directeur Verpleegkundige Studies HAN
2009 – heden	Lector Langdurige Zorg HAN
2009 – heden	Coördinator transferpunt Vaardigheidsonderwijs (gericht op het ontwikkelen van e-learning programma's)
2010-heden	Hoofdredacteur TvZ (Tijdschrift Verpleegkunde)

Diversen:

- 1995 – 2010 Redacteur TvZ
- 2002 – 2007 Externe Auditor Global Initiative Psychiatry
- 2003 – 2004 External Expert EU Phare Twinning Project
- 2005 – heden Lid Raad van Toezicht BrabantZorg (Verpleeghuisketen)
- 2007 – heden Redacteur tijdschrift Verpleegkunde
- 2008 – heden Lid Raad van Commissarissen Brabant Wonen
- Voorzitter Landelijke Opleidings Overleg Verpleegkunde (LOOV)
- Lid Commissie Buitenland CBGV (verpleegkundigen)
- Auteur/mede-auteur van een zestal boeken op het gebied van chronisch zieken, mantelzorg en wijkverpleging

Publicaties:

- Marian Adriaansen. (2008). Empathieontwikkeling bij studenten verpleegkunde. *Onderwijs en Gezondheidszorg* 32, nr. 5, 3-8.
- Adriaansen, Marian. (2008). Sterke cliënt in de zorg. *Verpleegkunde*. 1, 5-7

- Adriaansen, Marian. (2008). Nursing education in palliative care: content, effects and implementation. *Verpleegkunde*. 2, 124-130.
- Adriaansen, M.J.M., Achterberg T. van. (2008). The content and effects of palliative care courses for nurses: a literature review. *International Journal of Nursing Studies*;45(3):471-85.
- Adriaansen, Marian. (2008). Nursing Education in Palliative Care. Proefschrift. Radboud Universiteit, Nijmegen.
- Poot, E., Mintjes-de Groot, J., Weststrate, J., Eerden, L. van der, **Adriaansen, M.** (red). (2008). *Decubitus te lijf*. BSL. Houten.
- Adriaansen, Marian. (2010). Welke kloof tussen theorie en praktijk? *Onderwijs en Gezondheidszorg*, 34, nr. 4, 3-6.
- Adriaansen, Marian. (2010). Doorstroming mbo-hbo zo simpel nog niet. *Onderwijs en Gezondheidszorg*, 34, nr. 6, 3-7.
- Janssen MAP, Schalk DMJ, Tol van M, **Adriaansen MJM**, Achterberg van T, Mintjes – De Groot AJ. (2010). Implementation of triage in Dutch emergency departments. *Ventricare*
- Adriaansen, Marian (2011). Vluchten kan niet meer. *Technologie en (de opleiding van) verpleegkundigen en verzorgenden*. *Onderwijs en Gezondheidszorg*, 34, nr. 3, 10-14.
- Adriaansen, Marian (2011). Je hoort bij elkaar. *Onderwijs en Gezondheidszorg*, 34, nr. 4, 27-28.
- Adriaansen, Marian en Josien Caris (2011) *Elementaire sociale vaardigheden*. BSL, Houten.
- Janssen MA, van Achterberg T, **Adriaansen MJ**, Kampshoff CS, Mintjes-de Groot J.(2011). Adherence to the guideline 'Triage in emergency departments': a survey of Dutch emergency departments. *J Clin Nurs* 20(17-18):2458-68.
- Janssen MA, van Achterberg T, **Adriaansen MJ**, Kampshoff CS, Schalk DM, Mintjes-de Groot J. (2012) Factors influencing the implementation of the guideline Triage in emergency departments: a qualitative study. *J Clin Nurs*. 2012 Feb;21(3-4):437-447.

Mevrouw H.A.M. Groenendaal

Mevrouw Groenendaal is ingezet vanwege haar deskundigheid op het gebied van gezondheidszorg en verpleegkunde. Daarnaast heeft zij ervaring op het gebied van beleid en management in het onderwijs en de zorg. Zij heeft tot 1 januari 2012 leiding gegeven aan de hbo-opleiding Toegepaste Psychologie bij Saxion Hogescholen. Mevrouw Groenendaal heeft eerder deelgenomen aan visitatiecommissies en heeft uit opleiding en werkervaring kennis van de accreditatiesystematiek. Zij is daarnaast voor deze visitatie aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1999	Employability voor onderwijsmanagers in het HBO, Mobiliteitsfonds HBO
1991	Cursus "Effectief managen van Professionals", HOAG opleiding- en adviesgroep, Haarlem
1988 – 1990	Cursus Management voor Basiseenheden in het Hoger Beroepsonderwijs PBNA
1983	Eerstegraads lerarenopleiding (verkort programma) Rijks Universiteit Limburg
1977 – 1979	Hogere Opleiding richting onderwijs KHSV Nijmegen
1975 – 1977	Gebroken docentenopleiding, Kath. Hogeschool voor Verpleegkundige (KHSV) Nijmegen
1971 – 1975	Opleiding tot verpleegkundige A, Laurentiusziekenhuis Breda

Werkervaring:

- 2012 – heden senior medewerker Bureau bestuur Saxion Hogeschool
2004 – 2011 Waarnemend directeur Academie Mens en Arbeid Saxion Hogescholen locatie Deventer en Enschede
1999 – 2004 Directeur Academie Gezondheidszorg Saxion Hogescholen locatie Deventer
1996 – 1999 Waarnemend directeur / studierichtingsleider Academie Gezondheidszorg Hogeschool IJsselland
1989 – 1996 Waarnemend directeur/ studierichtingsleider HBOV Academie Gezondheidszorg Zwolle
1979 – 1989 Stafdocente verpleegkunde, HBOV Academie Gezondheidszorg Zwolle met afwisselende functies binnen het management: coördinator Propedeutische Fase, coördinator Stagebureau, coördinator Hoofdfase, voorzitter examencommissie, lid beleidstaf
1976 – 1977 Docente verpleegkunde Opleiding inservice A Franciscusziekenhuis, Roosendaal
1975 Docente verpleegkunde Opleiding inservice A Laurentiusziekenhuis, Breda

Overig:

- 2011 Lid visitatiecommissie Lerarenopleiding Gezondheidszorg en Welzijn
2008 – 2011 Lid Landelijk overleg Toegepaste Psychologie
2004 – 2005 Panellid NQA visitatie HBOV
2003 – 2004 Lid Evaluatiecommissie HBOV Duaal HBO-raad
1996 – 2004 Voorzitter Landelijk overleg Management HBO-Verpleegkunde HBO-raad

Mevrouw G.M. Jonker

Mevrouw Jonker is ingezet als studentlid. Zij volgt de hbo bachelor opleiding tot Verpleegkundige bij Hanzehogeschool te Groningen, waar zij lid is van de opleidingscommissie. Mevrouw Jonker is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Voor deze visitatie is mevrouw Jonker aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 2011 – 2013 HBO verpleegkunde - Hanzehogeschool te Groningen
2007 – 2011 MBO verpleegkunde niveau 4 - Noorderpoort te Groningen
2003 – 2007 VMBO diploma behaald op de Oldeborg te Leek

Werkervaring:

- 2011 – heden oproepkracht - Thuiszorg Vredewold te Leek
2007 – 2008 versmedewerkster - supermarkt Super de Boer

Stages:

- 2011 – 26 weken Ommelander ziekenhuisgroep, locatie Lucas te Winschoten - Afdeling: Chirurgie
2010 – 26 weken Ommelander ziekenhuisgroep, locatie Lucas te Winschoten - Afdeling: Intern
2009 – 20 weken Ommelander ziekenhuisgroep, locatie Lucas te Winschoten - Afdeling: Cardiologie & Short stay
2008 – 10 weken Verzorgingshuis Vredewold te Leek

De heer P. van Achteren BLL

De heer Van Achteren is ingezet als NQA-auditor. Hij heeft in 2006 de opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening aan de Hogeschool van Utrecht afgerond. Daarna heeft hij onderwijskunde en politicologie gestudeerd. Sinds 2008 is de heer Van Achteren werkzaam als auditor bij NQA. Hij heeft ervaring met verschillende visitaties in uiteenlopende sectoren van het hbo. De heer Van Achteren heeft in het najaar van 2010 deelgenomen aan de training van de NVAO en is gecertificeerd secretaris.

Opleiding:

1995 – 1999	Mavo, RSG Stad en Esch, Meppel
1999 – 2001	Havo, profiel Economie en Maatschappij, RSG Stad en Esch, Meppel
2001 – 2002	Management, Economie en Recht, Christelijke Hogeschool Windesheim, Zwolle
2002 – 2006	Sociaal Juridische Dienstverlening, Hogeschool Utrecht, Utrecht
2006 – 2007	Onderwijskunde, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam
2006 – 2009	Politicologie, Politieke structuren en Processen, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam

Werkervaring:

2004 – 2005	Stagiair beleidsmedewerker/publieksvoorlichter Tweede Kamerfractie D66
2005 – 2007	Voorzitter opleidingscommissie SJD
2006 – 2007	Studentpanellid NQA, visitaties 3 SJD-opleidingen
2006 – 2007	Docentenauditor ISBW opleidingen
2008 – heden	Secretaris Raeflex (visitaties woningcorporaties)
2008 – heden	NQA, senior-auditor, adviseur en accountmanager

Bijlage 4: Bezoekprogramma

Dag 1 – woensdag 25 april 2012

Tijdstip	Programma-onderdeel	Deelnemers
12.30 – 13.30 uur	Lunch en kennismaking	Panel
13.30 – 13.50 uur	Rondleiding	- Leroy Kerkhofs
14.00 – 14.30 uur	Spreekuur	
14.45 – 15.15 uur	Clustervisitatie, onderdeel onderzoek (thema 2)	- dr. Sandra Beurskens - René Claassen - dr. Tineke Schoot
15.15 – 18.30 uur	Materiaalbestudering: - Studiemateriaal - Studentmateriaal - Alle door NQA geselecteerde scripties	Panel

Dag 2 – donderdag 26 april 2012

Tijdstip	Programma-onderdeel	Deelnemers (maximaal 6 à 8)
08.30 – 09.15 uur	Blok Inhoud I: afstuderen	Docenten + externe begeleiders / beoordelaars (werkveldvertegenwoordigers) van de 4 door de opleiding geselecteerde afstudeerprodukten Docenten: - René Douma - dr. Tineke Schoot - Thea Verstappen M.Ed. Externe begeleiders / beoordelaars: - Nicoline Janssen, MUMC+

Tijdstip	Programma-onderdeel	Deelnemers (maximaal 6 à 8)
09.30 – 10.15 uur	Blok Inhoud II: afstudeerfase	<p>Studenten afstudeerfase en alumni (afgestudeerd max. 2 jaar), zo mogelijk van de vier door de opleiding geselecteerde afstudeerprodukten</p> <p>Studenten afstudeerfase:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ingrid Cleven - Jossie Janssen - Marga Mol <p>Alumni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Claudine Florack - Cecile Grooten - Kim Gubbels
10.30 – 11.15 uur	Blok Inhoud III: propedeuse en hoofdfase	<p>Studenten propedeuse en hoofdfase</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ralph van Drongelen (1^e jaar) - Sietske Verdonshot (1^e jaar) - Meral Koca (2^e jaar) - Naomi Stoot (2^e jaar) - Bram Bessems (3^e jaar) - Rachelle Veldhuizen (3^e jaar)
11.30 – 12.15 uur	Gesprek met docenten	<p>Vertegenwoordiging docententeam: spreiding naar studiejaren, vakgebieden, speciale taken (zoals begeleiding, lectoraat)</p> <ul style="list-style-type: none"> - drs. Henk v.d. Biggelaar - drs. Saskia Duymelinck - drs. Paulien Loeve - Ad van Outvorst - drs. Maria Soeter
12.15 – 13.15 uur	Lunchpauze + overleg / extra bestuderen materiaal	Panel
13.15 – 14.00 uur	1 ^e gesprek met opleidingsmanagement	<p>Opleidingsmanagement</p> <ul style="list-style-type: none"> - drs. Frits Benjamins - drs. Truus Schuffelen-Frings - Thea Verstappen M.Ed.
14.15 – 15.00 uur	Blok Borging	<p>Examencommissie, toetscommissie, Opleidingscie, curriculumcommissie, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hanneke Brave - René Douma - Leroy Kerkhofs - drs. Maria Soeter

Tijdstip	Programma-onderdeel	Deelnemers (maximaal 6 à 8)
15.15 – 16.00 uur	Gesprek met werkveld	Vertegenwoordigers werkveld - Nicole Derks, Sevagram - Herman Dewalque, MUMC+ - Janine Goedmakers, MUMC+ - Anita Jamar, Cicero Zorggroep - René Lipsch, preventiecentrum Gezondheid Zuyd Hogeschool - drs. Paulien Loeve, stagecoördinator opleiding Verpleegkunde - Jeske Nelissen, MUMC+ - Paul van Putten, Atrium MC - Indra Renkens, Atrium MC - Bernie Swinkels, Mondriaan Zorggroep
16.00 – 17.00 uur	Beoordelingsoverleg panel	Panel
17.00 – 17.30 uur	Terugkoppeling panel	Opleidingsmanagement Kerndocenten Overige belangstellenden

Bijlage 5: Bestudeerde documenten

- Assessmentprogramma's varianten opleiding Verpleegkunde Zuyd Hogeschool (2012).
- Benjamins, F. (2008). Faculteits Organisatie Besluit faculteit Gezondheid & Zorg, versie 03.
- Benjamins, F. (2012). Implementatieplan Kenniscentrum Gezondheidszorg.
- Benjamins, F. (2012). Personeelsplan faculteit Gezondheid en Zorg Zuyd Hogeschool 2010 – 2014.
- Boekenlijsten varianten opleiding Verpleegkunde 2011 – 2012.
- Curricula varianten opleiding Verpleegkunde Zuyd Hogeschool, maart 2012.
- Duymelinck, S. (2012). Stand van zaken t.b.v. verlening van bijzonder kenmerk Evidence Based Practice (EBP) 2012.
- Duymelinck, S., Schoot, T. (2012). Onderwijs in EBP aan de opleiding Verpleegkunde. Uitleg over de curriculumlijn EBP binnen de opleiding Verpleegkunde. Bijlage 4 bij Onderzoeksbeleidsplan opleiding Verpleegkunde.
- Examencommissie opleiding Verpleegkunde. Jaarverslag 2010 – 2011.
- Integron (2010). Medewerkerstevredenheidsonderzoek Hogeschool Zuyd, faculteit Gezondheid en Zorg.
- Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde (LOOV, 2011). Body of Knowledge and Skills voor de bacheloropleiding Verpleegkunde. Definitieve versie BoKS, versie 12 mei 2011. LOOV, HBO-Raad.
- NQA (2006). HS Zuyd. Eindrapport opleiding tot verpleegkundige 2006.
- NQA-rapport, 'De vormgeving en integratie van Evidence Based Practice in het curriculum', mei 2011.
- NVAO-rapport, 2012.
- Overzicht curriculuminhoud opleiding Verpleegkunde 2012 (poster).
- Overzicht ingezet personeel per 01-01-2012.
- Overzicht presentaties, workshops.
- Overzicht van docenten die in deeltijd werkzaam zijn als verpleegkundige in de praktijk.
- Overzicht van overlegsituaties bacheloropleiding Verpleegkunde Zuyd Hogeschool (2011).
- Overzicht van publicaties nationaal en internationaal.
- Pool, A., Pool-Tromp, C., Veltman-Van Vught, F., Vogel, S. (2001). Met het oog op de toekomst. Beroepscompetenties van HBO-verpleegkundigen. Utrecht: NIZW.
- Resultaten bacheloropleiding Verpleegkunde Zuyd Hogeschool, 2012.
- Scholingsplan opleiding Verpleegkunde Zuyd Hogeschool (2012) – na afronding en verslaglegging van functioneringsgesprekken.

- Schoot, T. (2011). Visie op onderwijs aan de HBO-V anno 2011. Een student- en competentiegericht leercontinuüm.
- Schoot, T. (2012). Praktijkgericht onderzoek als brug naar de toekomst. Onderzoeksbeleidsplan opleiding Verpleegkunde 2012 – 2017.
- Schoot, T., Friesen, J., Duymelinck, S. (2012). Onderwijs in implementatievaardigheden aan de opleiding Verpleegkunde Zuyd Hogeschool. Uitleg over de curriculumlijn implementatievaardigheden en algemene onderzoeksvaardigheden binnen de opleiding Verpleegkunde. Bijlage 5 bij Onderzoeksbeleidsplan opleiding Verpleegkunde.
- Schoot, T., Soeter, M. (2012). Van beroepscompetenties naar competentieniveaus en leerinhoud.
- Schuffelen, T. (2011). Rendementen.
- Schuffelen, T. Jaarverslag Basisteam 2010 – 2011.
- Schuffelen, T., Benjamins F. (2012). Resultaten.
- Schuffelen, T., Benjamins, F. (2012). Contacttijd bacheloropleiding Verpleegkunde (HBO-V).
- Soeter, M., Douma, R. (2012). Nota Toetsbeleid bachelor of nursing (HBO-V) 2012.
- Stagebureau Gezondheidszorg (2011). Werving stageplaatsen. Aandachtspunten.
- Studiegids HBO-V en varianten, schooljaar 2011 – 2012.
- Taskforce (2010). Verbinden en verbeteren in samenspraak: naar een herontwerp van het HBO-V curriculum in samenspraak met belanghebbenden. Heerlen: Taskforce.
- VBOC / AVVV. Meurs, P. en van Rooijen, A.N.P. (2006). Verpleegkundige toekomst in goede banen: samenhang en samenspel in de beroepsuitoefening. Utrecht, VBOC / AVVV.
- Verstappen, T. (2011). Visie op leren binnen leerbedrijven bachelor Verpleegkunde, Zuyd Hogeschool.
- Verstappen, T. Jaarverslag Differentiatieteam 2010 – 2011.

Blackboard

- Handleidingen varianten basisjaren 2011 – 2012.
- Loeve, P., Schoonbeek, A. (2011). Informatiebulletin stage 1 en 2.
- Handleiding Verdiepingsjaar, 2011 – 2012.
- Differentiatieteam (2012). Handleiding differentiatie 1 en differentiatie 2.
- Onderwijs- en Examenreglement, studiejaar 2011 – 2012.
- Toetsrooster 2011 – 2012.
- Handleiding studieloopbaanbegeleiding student 2011 – 2012.

Infonet

- Studentroosters

Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

Selectie bestudering visitatiebezoek 25 en 26 april:

0623059	0704512	2050444	0951293
0854656	0836311	2034778	0635154
0626279	2052379	0939552	0611794
0623091	0909432	0704555	0611786
2020991	2042479	2026377	2053546
0611131	0500348	9530066	

Uitbreiding selectie:

0705446	0908959	0832308
0851507	0834122	0837989
0833843	0809772	2021728
0803812	0804363	1067869
0837466	0853690	

Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Bladnummer 3

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de

Opleiding: Opleiding tot Verpleegkundige

Instelling: Hogeschool Zuyd.

Visitatie datum: 26 april 2012

Ondergetekende: *drs. F. Benjamins*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: *directeure Faculteit Gezondheidszorg*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, *waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan*, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'F' followed by a long horizontal line.

Datum: *18.04.2012*